

LAGUNTZA MATERIALA

Ikasleentzako materiala

Urdaibaiko hegaztiak eta euren habitatak: HEZEGUNEAK

Irakasleentzako Unitatea

-Bigarren hezkuntza-

3. – 4. bisitarako unitate didaktikoa

1.- PRESENTACION.

Eskuetan duzun lan-orri hauek Zentruaren bisitaldian landuko diren edukinak ulertzeko tresna bat da. Lan-orri hauekin bisitaldian ikasitakoa balora dezakezu eta baita ere hegaztien garrantzia eta gure ekosistemarik zaurgarrienetakoekin duten harremana ulertu dezakezu.

2.- DURANTE LA VISITA.

Bisitaldia egiterakoan denok oinarrizko portaera arau batzuk errespetatzea beharrezkoa da. horrela saiaturako gara ahal dugun gehiena ikasten. hegazti zoragarriak ikusteko aukera izango dugu eta gure portaerak bere lasaitasunean zelako eragina duen ulertuko dugu. Horretarako, bisitaldia burutzen duzun bitartean, oinarrizko arau batzuk bete behar ditugu:

- Monitoreak azaltzen duenari arretaz entzun eta ez moztu bere azalpenak, norbaitek nahi badu zozer galdetu edo komentatu bere azalpenak ematen bukatzen duenean egin ahal duzu.
- Zentruaren barrutik ez egin korrika, barruan lan egiten duten pertsoneri eragotzi ahal diezu eta.
- Bisitaldiaren alde bat kanpokaldean burutzen bada, monitorearen atzetik joan behar dugu, inoiz ez aurretik, eta hegaztien behatokitara hurbildu heinean isilik ibiliko gara.
- Xehetasunak oso garrantzizkoak dira. Hegazti bat beste batetik ezberdintzeko askotan behaketa arreta handiz egitean datza.

BISITARAKO FITXA

Data: _____.

Ordutegia: _____ -etatik _____ -etara .

Behatzaileak: _____ .

	Bai/Ez	0-10 / 11-20 / 21-30/ 30etik gora	Oskarbi / Ostarteak / Hodeitsu	Altua / Baxua
Haizea:				
Temperatura:				
Euria:				
Estaldura:				
Marea:				

A.- URDAIBAI

1.- Urdaibai Biosfera Erreserba da _____ urtetik aurrera.

2.- Zenbat udalerrrik osatzen dute Biosfera Erreserba? Borobildu zure erantzuna.

10 15 30 22 18

3.- Hurrengo udalerrietatik zeintzuk osatzen dute Urdaibai Biosfera Erreserba?

- Gernika
- Mungia
- Ibarrangelua
- Busturia
- Gauegiz Arteaga
- Muxika
- Bermeo
- Zamudio
- Ea

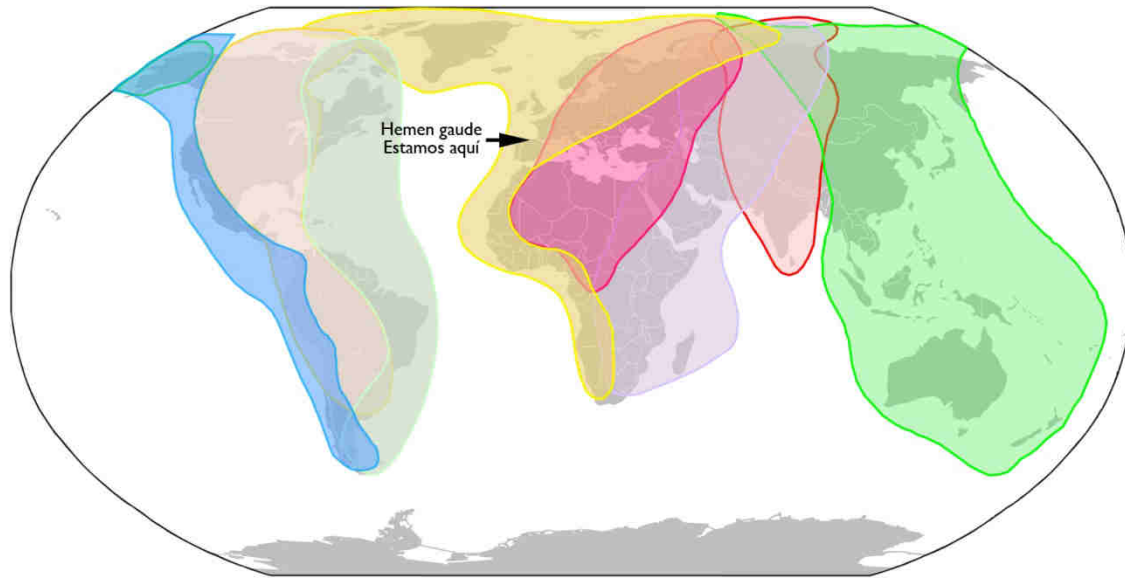
4.- Zergatik da Urdaibai hain garrantzitsua HEGAZTIEN dibertsitaterako?

- Jendeak jaten ematen dielako
- Bere bizileku dibertsitateagatik
- Euskadi mailan hoberen kontserbatutako padurak Urdaibain daudelako

B.- MIGRAZIOA ETA GEOGRAFIA

1.- Beheko mapan adierazten diren migrazio-bideetatik ze koloretakoa da gure gainean pasatzen dena?: _____ Eta zein da migrazio bide honen izena?: _____

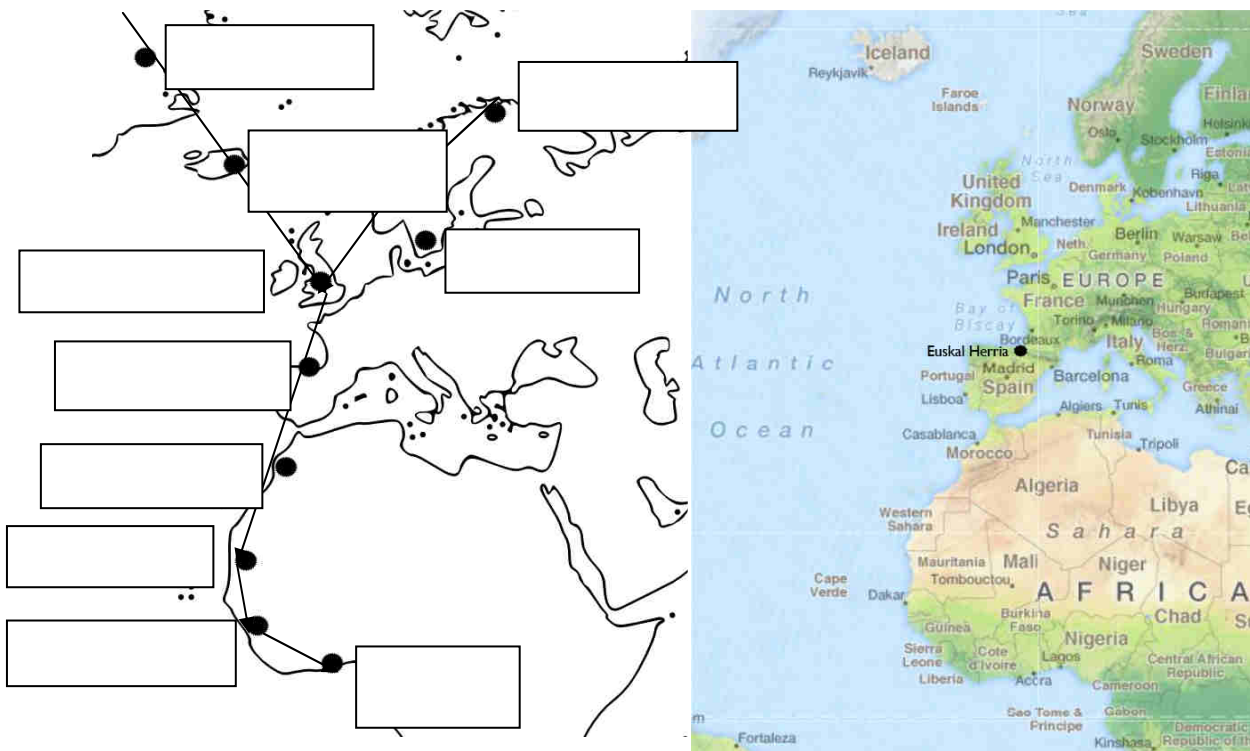
2.- Herri hauetatik migrazio bidea igarotzen den 5 herri azpimarratu:

https://es.wikipedia.org/wiki/Mapa#/media/File:1-12_Political_Color_Map_World.png

- Herbereak
- Groenlandia
- Egipto
- Senegala
- Norvegia
- Maroko
- Grezia
- Turkia

3.- Mapa honen gainean gure gaitetik igarotzen den migrazio bidea adierazi marra baten bidez eta izendatu puntu bakoitza dagokion herrialdearekin:

4.- Zeintzuk dira Euskal Herriko lau hezegunerik garrantzitsuenak. Irudi hauetan jakingo zenuke aurkitzen? (Zirkulo batekin inguratu):

5.- Erlaziona itzazu lurralde hauekin:

Araba: _____

Bizkaia: _____

Gipuzkoa: _____

Nafarroa: _____

6.- Zeintzuk dira Euskal Herritik igarotzen den migrazio bidearen korrante migratzailearik adierazgarriena markatzen duten bi hezegunerik handienak?:

- Banc d' Arguin (Mauritania)
- Doñana (Espainia)
- Wadden Sea (Herbereak-Danimarka-Alemania)
- Senegal Delta (Senegal)
- Bassin d' Arcachon (Frantzia)

7.- Zergatik dira garrantzitsuak Euskal Herriko hezeguneak?:

- Bizkaiko Golkoko migrazio bidean duten kokapen estrategikoa dela eta.
- Euren tamaina handia delako

8.- Hurrengo faktoreetatik zein da garrantzitsuena hegaztien LEKUALDEKATARAKO:

- Izarrak
- Hodeiak
- Haizea
- Euria

9.- Hurrengo elementuetatik zein da garrantzitsuena hegaztien ORIENTAZIORAKO burutzen duten migrazioan zehar:

- Izarrak
- Hodeiak
- Haizea
- Euria

10.- Migrazioa _____ da.

Migrazio hau iparraldetik hegoaldera _____ -n egiten da eta hegoaldeetik iparraldera _____ -n.

11.- Zergatik hegaztiek migratzen dute iparraldetik hegoaldera?:

12.- Zergatik hegaztiek migratzen dute hegoaldeetik iparraldera?:

13.- Zertan datza negualdia? (azpimarratu erantzun zuzena):

- Iparraldeko gunerik hotzenetan negua lo eginez igarotzea.
- Negua leku epelago batean igarotzea. non elikagaiak eskuragarri egongo diren hilabete hotzenetan zehar.
- Erdi izozturik negua igarotzea.

14.- Aurrean duzun hezegunea zein motatakoa da?:

- Aintzira bat
- Urmael artifiziala
- Marearteko padura

15.- Bisita egiten zabiltzan garaian migrazio zikloko zein momentutan daude hegaztiak X batez markatu):

BIZI ZIKLOA	
-Eztei aurreko migrazioa	
-Negutea	
-Estei osteko migrazioa	
-Hazkuntza garaia	

16.- ¿Itsas hegaztiak eta uretako hegaztiak berdinak dira?

BAI EZ

17.- Aukeratu egokiena (Geziaren bidez):

Gehienak lotura estua dute ur-laminekin
(padurak, lakuak, errekek)

ITSAS HEGAZTIAK

Gehienak lotura estua dute itsas zabalarekin.

URETAKO HEGAZTIAK

18.- Aurrekoa kontutan izanik, hegazti hauek zer dira? (X batez markatu):

	ITSAS HEGAZTIA	URETAKO HEGAZTIA
Lertxun txikia		
Zanga		
Kuliska zuria		
Gabaia		

C.- HEGAZTIAK ETA EUREN HABITATAK

1.- Lotu ezazu espezie bakoitza bere habitatarekin geziak erabiliz:

2.- Erlazionatu hegazti bakoitza bere taldearekin:

HARRAPARIAK

AHATEAK (paitak)

LIMIKOLOAK

TXORIAK

(Passeriformes)

ZIKOINA ITXURAKOAK

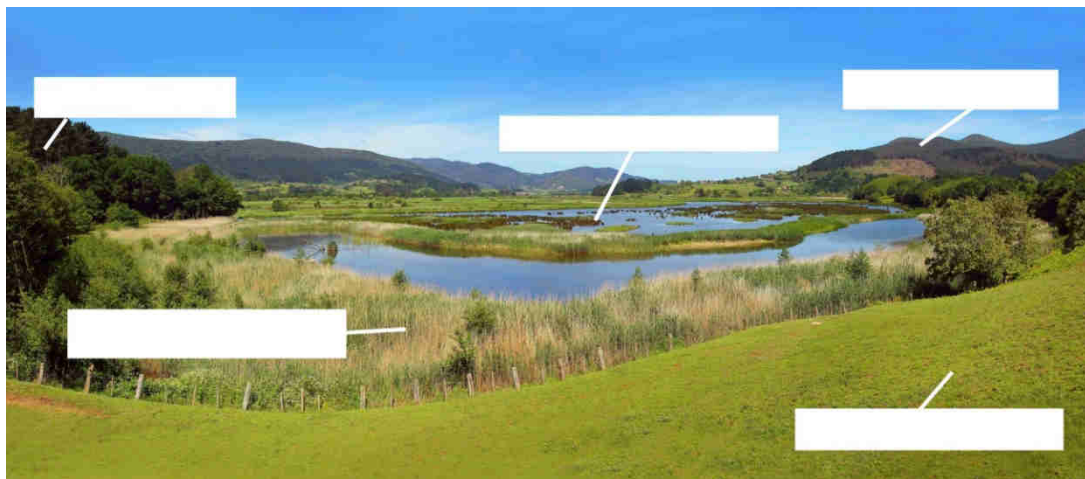
3.-Behaketa jardunaldia

Apuntatu irtenaldian behatu dituzun hegaztiak:

	ESPEZIEAREN IZENA	KOPURUA (handia edo txikia)
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

4.- Ondoren agertzen den argazkiak Urdaibai barnealdeko paduren paisaia erakusten du, baina padura ez da topa dezakegun paisaia bakarra. Idatzi habitat bakoitzaren izena hutsuneetan:

Belardiak - Artadi kantauriarrak - Baso atlántiarrak - Lezkadiak - Ihitzak

5.- Oruetako minigidaren laguntzaz:

Zikonia itxurakoak:

ESPEZIEA	Kopurua (Asko-gutxi)	Gorputzeko koloreak (nagusienak)	Mokoa (Forma eta kolorea)	Hankak (Tamaina eta kolorea)	Tamaina (Handia-ertaina-txikia)
Lertxun hauskara					
Lertxuntxo txikia					
Mokozabala					
Lertxuntxo handia					
Zezen txoria					
Lertxuntxo itzaina					

Anatidak

ESPEZIEA	Kopurua (Asko-gutxi)	Gorputzeko koloreak (nagusienak)	Mokoa (Forma eta kolorea)	Hankak (Tamaina eta kolorea)	Tamaina (Handia-ertaina-txikia)
Basahatea					
Ahate txistularia					
Ipar-ahatea					
Ahate buztanluzea					
Zertzeia arrunta					
Antzarra					

Limikoloak

ESPEZIEA	Kopurua (Asko-gutxi)	Gorputzeko koloreak (nagusienak)	Mokoa (Forma eta kolorea)	Hankak (Tamaina eta kolorea)	Tamaina (Handia-ertaina-txikia)
Kuliska zuria					
Kuliska txikia					
Istingor arrunta					
Hegabera					
Zankaluzea					
Borrokalaria					

Beste taldeak:

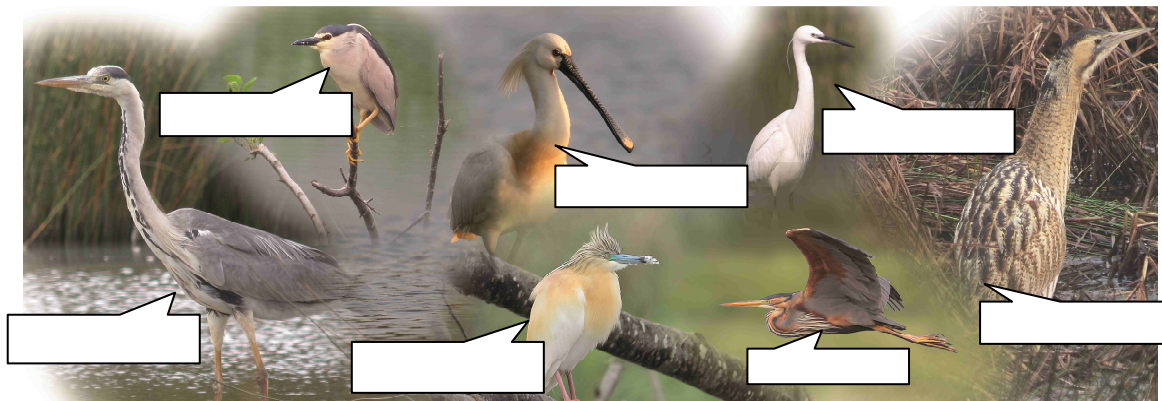

ESPEZIEA	Kopurua (Asko-gutxi)	Gorputzeko koloreak (nagusienak)	Mokoa (Forma eta kolorea)	Hankak (Tamaina eta kolorea)	Tamaina (Handia-ertaina-txikia)
Kopetazuria					
Martin arrantzalea					
Ubarroi handia					
Txilinporta txikia					
Arrano arrantzalea					

D.- BISITA OSTEKO ARIKETA:

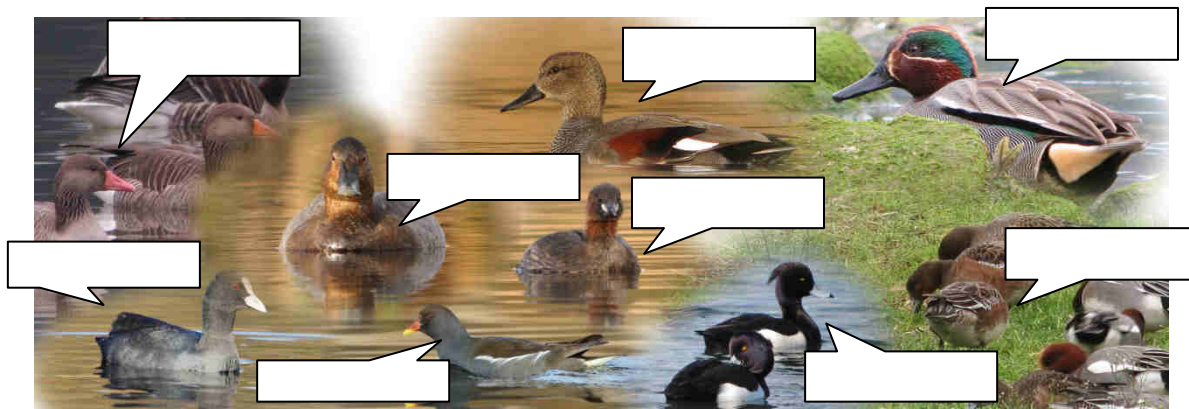
Oruetako hegaztien gidatxoa erabiliz identifika itzazu hauetako espezie batzuk:

Zikonia itxurakoak:

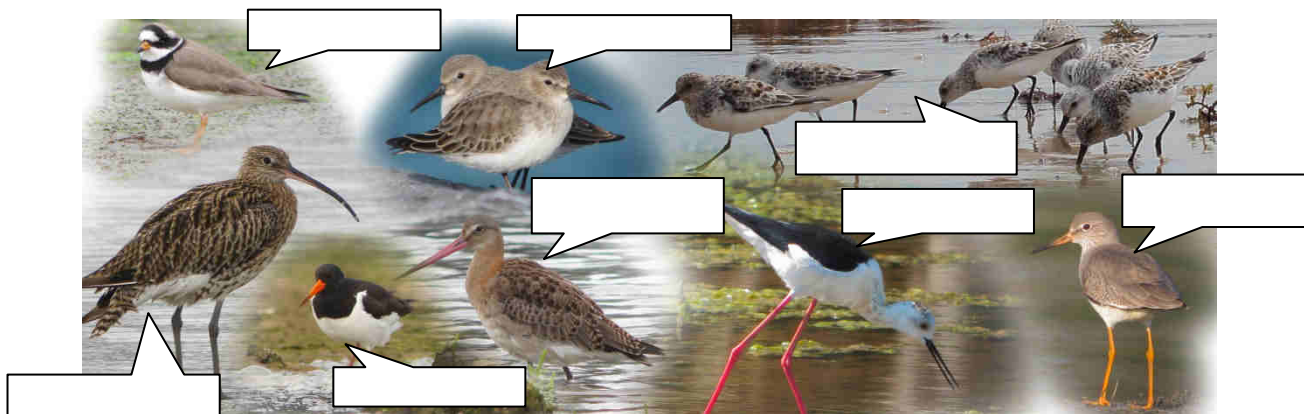
Lertxun gorria – txori zezena – lertxun hauskara – Amiltxori – mokozabala – lertxuntxo txikia – lertxuntxo karramarrojalea

Anatidak eta antzekoak:

Ahate txistularia – murgilari arrunta – txilinporta – zertzeta – antzarra – ipar ahatea – uroiloa – kopetazuria – murgilari mottoduna

Limikoloak:

Bernagorri arrunta – txirri arrunta – kurlinta handia – txirritxo handia – zankaluzea – itsas mika – txirri zuria – kuliska buztanbeltza --

Interesezko esteka-ak:

www.birdcenter.org

www.urdaibaiospreys.eu/es

www.migraciondeaves.org/

www.enciclopediadelasaves.es/previo.htm#

www.rspb.org.uk/discoverandenjoynature/discoverandlearn/birdidentifier/

www.seo.org/listado-aves/

www.hegaztiakeskolan.com/

www.ornitho.eus/

www.aranzadi.eus/category/ornitologia